

شناسه	مقررات- رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۱۱/۲۰
عنوان موضوع	چالشهای فعالان اقتصادی و صادرکنندگان ناشی از محدودیت صادرات برخی اقلام روغنی با کاربردهای صنعتی، دارویی و آرایشی-بهداشتی		
مرجع طرح موضوع	شرکت سبز اندیشان تدبیر سلامت به نمایندگی از فعالان اقتصادی استان در حوزه صادرات اقلام روغنی		
شرح موضوع	بر اساس بخشنامه صادره از سال ۱۳۹۷، صادرات «روغن» به صورت عام مشمول ممنوعیت شده است. هدف اصلی این سیاست، صیانت از اقلام راهبردی سبد مصرفی خانوار و جلوگیری از خروج روغن‌های خوراکی از کشور بوده است. با این حال، اطلاق این ممنوعیت به کلیه انواع روغن، بدون تفکیک ماهوی و کاربردی، موجب شده است برخی روغن‌های خاص با منشأ گیاهی که نه مصرف خوراکی داشته و نه یارانه‌ای دریافت می‌کنند و عمدتاً در صنایع کازمتیک و دارویی کاربرد دارند، نیز مشمول این ممنوعیت شوند. این بخشنامه به شماره ۱۱۹۱۵۲/۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۵/۸ از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت بوده و موضوع آن ممنوعیت صادرات انواع روغن خوراکی ساخته شده بوده است. در متن این بخشنامه آمده که به دلیل تخصیص ارز رسمی برای روغن خام وارداتی و جهت تأمین و تنظیم بازار داخلی، صادرات هرگونه روغن خوراکی از کلیه گمرکات کشور ممنوع شده است. این بخشنامه در واقع به عنوان تصمیم اجرایی برای ممنوع کردن صادرات روغن خوراکی در آن زمان صادر شده بود و بعدها در سال ۱۴۰۲ (اسفند ۱۴۰۲) هیأت عمومی دیوان عدالت اداری آن را ابطال کرد (رای شماره ۳۲۷۶۹۵۵) و در سال ۱۴۰۳ سازمان توسعه تجارت رفع اثر آن را به گمرک ابلاغ نمود. (نامه شماره ۲۴۹۰۱۰۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۵ دفتر حقوقی وزارت متبوع منضم به ابلاغیه شماره ۱۴۰۲۳۱۱۰۰۱۱۰۲۷۲۵۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و دادنامه شماره ۱۴۰۲۳۱۳۹۰۰۰۳۲۷۶۹۵۵ در خصوص ابطال نامه شماره ۱۱۹۱۵۲/۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۸ وزیر محترم وقت وزارت متبوع) برخی از این روغن‌ها از جمله روغن هسته انار، روغن هسته انگور و نظایر آن، به روش پرس سرد و با خلوص بالا تولید می‌شوند و دارای استانداردهای کیفی مورد پذیرش برندهای معتبر اروپایی و آسیایی هستند و از ظرفیت قابل توجه ارزآوری برای کشور برخوردارند. با این وجود، به دلیل قرارگیری این محصولات ذیل ردیف تعرفه‌ای مشترک (HS Code 151590) با سایر روغن‌ها، امکان تفکیک آن‌ها در فرآیند اظهار گمرکی وجود نداشته و در نتیجه مشمول ممنوعیت صادرات شده‌اند. در حالی که این محصولات ماهیتاً در زنجیره صنایع آرایشی-بهداشتی و دارویی تعریف می‌شوند و مشابهت ماهوی با روغن‌های خوراکی موضوع سیاست ممنوعیت ندارند، نبود ردیف تعرفه‌ای فرعی و سازوکار تشخیص آزمایشگاهی مشخص برای تفکیک آن‌ها، مانع از بهره‌برداری از این ظرفیت صادراتی شده است. بر اساس اظهارات نماینده گمرک، چنانچه امکان تفکیک فنی و آزمایشگاهی این روغن‌ها احراز گردد، می‌توان		

پیشنهاد ایجاد ردیف تعرفه فرعی برای آن‌ها را به کمیسیون ماده ۱ مقررات صادرات و واردات ارائه نمود. این کمیسیون که به دبیری وزارت صنعت، معدن و تجارت و با حضور دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله گمرک، وزارت جهاد کشاورزی، بانک مرکزی و نماینده بخش خصوصی تشکیل می‌شود، مرجع قانونی بررسی و تصویب پیشنهادهای مرتبط با اصلاح ردیف‌های تعرفه‌ای، رفع یا اعمال محدودیت‌های صادراتی و تنظیم مقررات تجاری کشور است و مصوبات آن پس از تأیید، جهت ابلاغ به هیئت وزیران ارسال می‌گردد. با توجه به اینکه کالاهای مورد بحث مشمول دریافت یارانه مستقیم نبوده و ماهیت مصرفی آن‌ها خارج از حوزه اقلام راهبردی خوراکی است، ایجاد ردیف تعرفه‌ای فرعی برای این محصولات می‌تواند ضمن حفظ چارچوب سیاست‌های تنظیم بازار، زمینه آزادسازی صادرات این روغن‌های تخصصی را فراهم آورد و مسیر ارزآوری جدیدی برای کشور ایجاد نماید.	
۱- شمول ممنوعیت صادرات روغن‌های خوراکی بر روغن‌های تخصصی کازمتیک و دارویی به دلیل عدم تفکیک تعرفه‌ای. ۲- نبود ردیف تعرفه فرعی برای روغن‌های استحصالی با کاربرد غیرخوراکی در ذیل کد ۱۵۱۵. ۳- از دست رفتن فرصت‌های قابل توجه ارزآوری به دلیل ممنوعیت صادرات این محصولات. ۴- عدم امکان اظهار این روغن‌ها ذیل کدهای تعرفه‌ای صنایع آرایشی به دلیل الزام خلوص صددرصدی محصول. ۵- عدم انطباق ماهیت واقعی این محصولات با فلسفه صدور بخشنامه ممنوعیت صادرات روغن. ۶- وجود تقاضای قابل توجه جهانی برای این محصولات در کشورهای اروپایی و آسیایی و از دست رفتن بازارهای هدف. ۷- سرمایه‌گذاری انجام‌شده توسط تولیدکنندگان برای حضور در بازارهای جهانی که بلااستفاده مانده است. ۸- امکان‌پذیر بودن تفکیک فنی این روغن‌ها در آزمایشگاه‌های گمرکی، ولی نبود سازوکار تعرفه‌ای لازم. ۹- رقابت‌ناپذیری این محصولات در بازار داخل به دلیل قیمت بالا و ضعف نظارت بر محصولات بی کیفیت داخلی. ۱۰- عدم استفاده از ظرفیت کمیسیون ماده ۱ مقررات صادرات و واردات برای اصلاح ردیف تعرفه‌ای این محصولات.	ایرادات و مشکلات مطروحه
بر اساس دعوت‌نامه شماره ۱۱۱۵۵/ص ۱۴۰۴ مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۸ جلسه کارگروه کارشناسی در تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۹ با حضور مدیر دبیرخانه شورای گفت‌وگو، قائم مقام دبیر شورای گفت‌وگو، مدیر کل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری و سایر مدعوین ذیربط از دستگاه‌های خصوصی و دولتی برطبق لیست صورتجلسه ارسالی برگزار شد. اهم مذاکرات این جلسات مربوط به شرح زیر است:	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به

تاریخ

۱۴۰۴/۱۱/۱۹

سرکار خانم فرزانه، مدیرعامل محترم شرکت سبزاندیشان تدبیر سلامت:

با توجه به زیست بوم کشور ما، سطح قابل توجهی از سطح زیر کشت آن مربوط می‌شود به دانه‌های روغنی و روغن‌هایی از آن استحصال می‌شود که در صنایع کازمتیک، فارما و در صنایع غذایی استفاده دارد و در تولید برخی از این محصولات ما پتانسیل بالایی داریم. محصولاتی که ما تولید می‌کنیم و داخل داریم مارکت می‌کنیم ما چون جامعه هدفمان جامعه دارویی و کازمتیک است عمدتاً با IRC کار می‌کنیم، کیفیت ما قابل رقابت با محصولاتی که در چین و هند تولید می‌شود نیست و اکسترا پیور است و کیفیت بالای آن حتی در داخل هم چندان شناخته شده نیست. بعضی از محصولات ما پتانسیل ارزآوری که می‌تواند داشته باشد بسیار جذاب است مثل روغن هسته انار. تا چند سال پیش کشور ما بزرگترین تولید کننده انار بود ولی الان چین اول است، اما کماکان وقتی داده‌های صادرات و واردات را رصد کنیم هنوز چین در مقدار حجمی که باید صادر کند به موفقیت نرسیده است. شرکت دستچین عالی روغن هسته اناری تولید می‌کند که کمپانی‌های ژاپنی، فرانسوی، سوئیسی و برندهای مطرح دنیا خواهان آن هستند و ما نمونه فرستادیم و تمام مراحلش طی شد قبل از بخشنامه ممنوعیت صادرات روغن و حتی ثبت برند در کشور امارات انجام شد و آنجا شرکت هم ثبت کردند ولی متأسفانه با این محدودیت مواجه شدیم. با توجه به حجم قابل توجهی که این روغن‌ها می‌تواند ارزآوری داشته باشد این محدودیت صادرات روغن که به صورت عام گذاشته شده سنگ بزرگی جلوی پای ما است. هرچند قابل درک است که ماهیت این بخشنامه به این خاطر است که روغن از کالاهای استراتژیک که سبد خانوار است اما می‌شود با تکنیک‌هایی آن بخش از صنایع روغن که مربوط به تولیدات کازمتیک است را جدا کرد، در زمانی که در گمرک می‌خواهد اظهار شود با تست‌هایی که هست و ساز و کاری که در گمرک الان وجود دارد و نیاز نیست ساز و کار آزمایشگاهی جدیدی ایجاد شود. داده‌های ترید مپ را اگر بررسی کنیم در حال حاضر بلژیک، سوئد، استرالیا، ژاپن، هلند، ایرلند همه اعدادشان منفی ۵ رقمی قرمز هستند یعنی فوق العاده تمایل به واردات دارند و تولید کننده هم نیستند. مدیرعامل شرکت دستچین عالی چندین سال دوندگی کردند و نامه‌هایی رد و بدل کردند که سوابق آن همه موجود است ولی به دلیل رویکردها و سیاست‌هایی که بوده کماکان این اتفاق نیفتاده است. اگر شرایطی باشد که تست‌هایی که نشان دهنده این است که این ماده خاص است و در گرید کازمتیک و فارماست فراهم شود هزینه تست‌ها را هم خود تولید کننده یا صادر کننده حاضر است تقبل کند و با یک HS کد جداگانه اظهار شود گشایش ارزی خوبی خواهد داشت.

جناب آقای عباسی، رئیس محترم سرویس ارزیابی گمرک استان:

این روغن‌ها مثل هسته انار هسته انگور و غیره HS کد جداگانه ندارند، اگر آزمایشگاه بتواند آنها را تفکیک کند می‌توان پیشنهاد داد که یک ردیف تعرفه فرعی برای ایجاد شود اما باید مطمئن شد که به لحاظ فنی این امکان وجود دارد که در آزمایشگاه تشخیص و تفکیک آن به درستی صورت پذیرد، همه روغن‌ها الان تحت کد تعرفه ۱۵۱۵۹۰ می‌باشند. بر اساس ماده ۲۳ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور کالایی که یارانه مستقیم دریافت نمی‌کنند ایجاد محدودیت صادرات هم برای آن موضوعیتی ندارد، باید به کمیسیون ماده ۱ مقررات صادرات و واردات که دبیر آن وزارت صمت است پیشنهاد داده شود و ردیف فرعی جداگانه برای این محصولات ایجاد شود و صادرات آن آزاد گردد. در این کمیسیون اعضای مختلفی شرکت می‌کنند و مصوبات آن به هیئت وزیران برای ابلاغ ارسال می‌شود.

جناب آقای سلیمی، مشاور محترم اتاق در امور بازرگانی:

همه دستگاه‌ها تا ۱۵ بهمن هر سال فرصت دارند پیشنهادات خود را جهت ارائه در کمیسیون ماده ۱ مذکور ارائه نمایند و هنوز هم دیر نشده و اگر فوراً گزارش آن به وزارت صمت برود یعنی از طریق اداره کل صمت استان پیشنهاد به وزارت صمت شود می‌توان برای سال آینده این کار انجام شود.

سرکار خانم کریمی، مسئول فنی محترم شرکت دستچین عالی:

روش پرس سرد روش گرانی است و ما محصولات خود را با این روش تولید می‌کنیم و در بازار داخل چندان نمی‌توانیم بفروشیم چون حوزه نظارت غذا و دارو ضعیف است و کارگاه‌های زیرزمینی زیاد هستند و با قیمت‌های ارزان و بی‌کیفیت محصولات را ارائه می‌دهند به همین دلیل از کارهای ما استقبال نمی‌شود اما محصولات ما در بازار جهانی با نرخ‌های بالا استقبال کنندگان زیادی دارد. هسته انار خشک شده ۴ درصد روغن از آن تولید می‌شود و هر ۱۰ تا ۱۵ سی سی آن حدود ۱۵۰ تا ۱۶۰ یورو قیمت دارد.

سرکار خانم فرزانه، مدیرعامل محترم شرکت سبزاندیشان تدبیر سلامت:

الان تمام اسانس‌ها به راحتی در گمرک اظهار می‌شود و صادر می‌شود، در مقام مقایسه در فرآوری، این دو فرایند با هم همپوشانی دارند چون دانه‌ای که از آن اسانس گرفته می‌شود همزمان روغن هم از آن می‌توان گرفت، سوالی که مطرح می‌شود این است که چرا ما تحت کد تعرفه ۳۳۰۴ محصول را صادر نمی‌کنیم، جواب این سوال برمی‌گردد به اینکه برگه آنالیزی که به مصرف کننده‌ای که می‌خواهد محصول ما را در فرمولاسیون خود به کار برد می‌دهیم باید روغن خالص بدون هیچ گونه افزودنی باشد، یعنی از ما محصول صددرصد خالص می‌خواهند، مصرف کنندگان ما خصوصاً کشورهای اروپایی که قوانین فوق العاده سختگیرانه‌ای دارند هیچ اجازه افزودنی

نمی‌دهند و محصول باید صددرصد نچرال باشد و همه پروتکل‌ها باید رعایت شود و تست‌های بسیار دقیقی دارند، آنچه محصول را خاص می‌کند و ایجاد جذابیت می‌کند قرارگیری آن ذیل کد ۱۵۱۵ است و ما می‌خواهیم همین کد حفظ شود، علی‌رغم اینکه خیلی از این روغن‌ها خوراکی هم هستند ولی اگر بشود کد زیر مجموعه برای آن تعریف شود که تحت عنوان کازمتیک اظهار شود نه تنها مشکل گمرک و صمت حل می‌شود در زمان اظهار هم برای مشتری راحت‌تر است.	
۱- پیشنهاد می‌گردد شرکت ذی‌نفع تولیدکننده، گزارش کارشناسی جامع مشتمل بر مستندات فنی، آزمایشگاهی، گمرکی و حقوقی در خصوص قابلیت تفکیک روغن‌های تخصصی مورد استفاده در صنایع کازمتیک و دارویی از سایر روغن‌های مشمول ممنوعیت صادرات را تهیه و به اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان ارائه نماید و اداره کل صمت استان نیز ضمن بررسی و تأیید، مراتب را در قالب پیشنهاد رسمی و مستند جهت طرح در کمیسیون ماده (۱) مقررات صادرات و واردات، به وزارت صنعت، معدن و تجارت ارسال نماید تا نسبت به ایجاد ردیف تعرفه فرعی و امکان‌پذیر شدن صادرات این محصولات اقدام گردد. ۲- پیشنهاد می‌گردد شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در سطح ملی، از وزارت صنعت، معدن و تجارت درخواست نماید با طرح موضوع در کمیسیون ماده (۱) مقررات صادرات و واردات و با اخذ نظرات فنی گمرک جمهوری اسلامی ایران و دستگاه‌های تخصصی ذی‌ربط، نسبت به بررسی امکان ایجاد ردیف تعرفه‌ای فرعی برای روغن‌های تخصصی با کاربرد در صنایع کازمتیک و دارویی که فاقد مصرف خوراکی بوده و یارانه‌ای دریافت نمی‌کنند اقدام نموده و زمینه رفع ممنوعیت صادرات این محصولات را فراهم آورد.	پیشنهادهات
۱- ماده (۲۳) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۶/۰۱/۱۶ ۲- بخشنامه شماره ۱۱۹۱۵۲/۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۸ وزارت صنعت، معدن و تجارت ۳- نامه سازمان توسعه تجارت (مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات) خطاب به مدیرکل دفتر صادرات گمرک ج.ا. به شماره ۲۸۶۷۷۳۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۳ و پیوست آن که نامه شماره ۲۴۹۰۱۰۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۵ دفتر حقوقی وزارت صمت منضم به ابلاغیه شماره ۱۴۰۲۳۱۱۰۰۱۱۰۲۷۲۵۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و دادنامه شماره ۱۴۰۲۳۱۳۹۰۰۰۳۲۷۶۹۵۵ در خصوص ابطال نامه شماره ۱۱۹۱۵۲/۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۸ وزیر محترم وقت وزارت متبوع است. ۴- نامه شماره ۶۷۶۹۱ معاون توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۳ خطاب به رئیس سازمان توسعه تجارت با موضوع ابلاغ ممنوعیت صادرات انواع روغن به استناد مفاد بند (ب) ماده (۲۳) قانون احکام دائمی.	فهرست مستندات و مدارک پشتیبان